

לימוד היומי דקה ליתנו

יום	יום לחדש	יום מוהר"ג	ליקוטי ה"ב	ליקוטי הלכות ה"ד	משנה ברורה ה"א	עלים לתרופה	שולחן ערוך ד"ש משנה ס"ב - ג
שבת	י"א	י"ב	רמב	רמב	חזרה	תיג-תיד	ז, ה
א	י"ב	י"ג	רמב	רמב	נד:	תטו-תצ	ט, י
ב	י"ג	י"ג	רנ	רנ	נה:	תיז-תיח	יא, יב
ג	י"ד	י"ד	ח"ה א	ח"ה א	נה:	תיט-תכ	יד, יז
ד	ט"ו	י"ד	ב	ב	נו:	תכא-תכב	טו, טז
ה	ט"ו	ט"ו	ג	ג	נו:	תכג-תכד	א, ב
ו	י"ז	ט"ו	טו:	ד	חזרה	תכה-תכו	ג, ד

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

328 | פרשת ואתחנן | י"א אב תשפ"ג

דבר המערכת

עומדים אנו בימי הכנה לימים הנוראים. ימי האבלות והנחמה הינם כלים להתקרבות לבורא ולהכנה כראוי לקראת ראש השנה וימי תשרי, וכלשון קדשו של מוהרנ"ת: "ג' דפרענותא ושבע דנחמתא ותרתי דתיובתא, שכל זה הוא הכנה לראש השנה ויום כיפור" (ליקוטי הלכות, ברכות הראיה ה"ה). ימים אלו הם ימי השתוקקות והגברת הרצונות לזכות לחיי עולם, ימי התעלות מעל מיצרי הגוף תאוותיו וחמדותיו, וימי חשבון הנפש על התכלית האמיתית.

כלל נקוט בדינו: "כל המקודש מחברו קרב מחברו". לא בכדי רוח אחרת נושבת בארץ, לאמור: צאו ובקשו לכם מנעמים לגופכם וחירות לנפש-בהמתכם. **דווקא בימים קדושים ונעלים אלו מניפים את דגל החופש המדומה, שאינו אלא מאסר אמיתי.** כל כניעה למאווי הגוף היא עבדות והשתעבדות ולא חירות. "והכלל - אומר מוהרנ"ת - שיעקר בחינת עבדות הוא מסטרא דגופא, ועיקר בחינת חירות ומלכות הוא מסטרא דנשמה, והאדם נברא כדי שיבטל הגוף לגבי הנשמה" (ליקוטי הלכות, ברכת השחר ג, יח).

"אל תתנו להעולם להטעות אתכם" - התחנן אלינו רבינו הקדוש. אסור לנו להטעות את עצמנו כאילו זוהי בקשת מנוחה. לפחות נדע את האמת; מי שממלא חפצי גופו, רק נלכד בעבדות גדולה יותר. מי שמקנא בחבריו שמגדילים את הנופש המדומה לרוץ לקצה ארץ בהוצאות מופלגות לחפש אחר הנעימות המזוייפת שלעולם לא תושג, מטעה את עצמו ומכניס עצמו בעבדות מרה שסופה אבדון.

הבה נזכור היטב: "עיקר העבדות והמרירות שסובלין רוב העולם, שהם עבדים לעצמם ומשעבדים עם עצמם בקושי, וממררים את חיי עצמם בעבודה קשה כדי למרר חיי עצמם בהם. שהם נעים ונדים תמיד על פני השדה בדרכים רחוקים, וסובלים מרירת השעבוד מאד מאד, מה שהם בעצמם משעבדים בעצמם. והכל בא מכח המדמה שהוא בחינת גלות מצרים בכל אדם ובכל זמן, שזה המדמה מטעה ומבלבל את האדם בתאוות ובמותרות ומשעבד בו בפרך ובעבודה קשה" (ליקוטי הלכות, ע"א, ג).

העורכים

וידעת היום והשבת אל לבבך

השבה אל הלב במידת מה; הלב כבר כואב ומרגיש שמהו כאן לא כשורה. הוא הלא מבין שה' מלך על כל הארץ, ואיך יתכן שהוא מהלך כאן במעשים וברצונות שאלו. וכפי שמוהרנ"ת ממשיך שם שזוהי מעלת ישראל "שמסלקים ומשליכים כל החכמות, רק ממשיכים הדעת אל הלב ומסתכל כל אחד בעצמו אם לבו קשור לדעתו, דהיינו, אם מתנהג בתאוות לבו וגופו כפי הדעת שלו. כי כל אחד ואחד יודע מהשם יתברך בכלל שמלא כל הארץ כבודו, וצריך להסתכל בעצמו אם הוא מתנהג כך עם גופו כפי דעתו, ואם מעשיו עולים יפה כפי דעתו וחכמתו על כל פנים. ואז נתעורר ללביה על ידי זה, כי כל אחד רואה בעצמו איך מעשיו אינם עולים יפה כפי חכמתו שיודע שהשם יתברך מלא כל הארץ כבודו".

עומדים אנו בימי הנחמה על חורבן בית המקדש. אבילותינו ובכיותינו הועילו בוודאי לקרב את בנין בית המקדש בכלל, והוסיפו בבנין הקדושה הפרטי של כל אחד במוחו ולבו, וזוהי נחמתנו.

מוהרנ"ת מאיר עינינו על ההמתקה הנפלאה של חמשה עשר באב שממתיקה את החורבן, ועל יום זה אמרו חז"ל (תענית כ"ג): "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים", והמשנה מסיימת שם ששני ימים אלו מרומזים בפסוק בשיר השירים "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו. ביום חתונתו זה מתן תורה, וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו".

מה הקשר בין התורה ובית המקדש? - אלא שכל מהותו של 'מקדש' שהוא מחבר את העולם העליון והתחתון. בבית הגדול והקדוש הזה נמשך הדעת אל הלב, להבין שכל פעולה קטנה בעולם הזה מחוברת וקשורה בעולמות העליונים, ושיש לנו לשמוח מאד בעשיה טובה ולהיזהר מאד מכל נדנדוד של פעולה או מחשבה נגד רצונו יתברך. ו'עיקר צרת חורבן בית המקדש הוא, מה שעל ידי זה אין יכולים לקשר העולמות ולכוללם יחד שזהו פגם כל העוונות וחמאן ליצלן שגורמין פירוד ח"ו" (שם). וזו גם מהותה של התורה הקדושה, "כי על ידי התורה מתקשרים כל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון, כי זה עיקר כלל התורה שאנו זוכין על ידי כל מצוה ומצוה שאנו עושים בנשמיות בזה העולם להתקשר למעלה ולהמשיך שכירת עוונות למטה".

השבת הידועה אל הלב היא גם כן בכלל התכללות העולמות; לא לתת לדעת העליון להיות מנותק מעולם העשיה, אלא להשיבו שחייב שינוי בפעולות ובמעשים וברצונות כולם.

בנחמתנו והמתקתינו על החורבן, נשים לב להמשכת קדושת בית המקדש, שיהיו כל מעשינו ופעולותינו מחוברים אל הדעת והתורה שאנו לומדים. ללמוד על מנת לשמור ולעשות ולקיים בפשיטות, מתוך אמונה והבנה שעם כל קטנותו הרי כל העולמות ממש תלויים בפעולותינו דיבורנו ומחשבותינו. וכפי שאנו מבינים בגדולת הבורא, זה מחייב אותנו בפשיטות בעולם העשיה, לטוב לנו לעד.

הוא אוהב ללמוד כל דבר באופן יסודי, נהנה לחקור ולהגדיר כל דבר בהבנה עמוקה ומשתעשע בעיון בשאלות מעמיקות, מתענג בהתעמקות בספרי מחשבה ואוהב להבין כל דבר לאשורו. בין השאר הוא חושב הרבה: מהו גדר מצוות הבטחון לעומת חובת ההשתדלות; איך תואמים רחמנותו יתברך עם הנהגת הדין של צער ויסורים; מה הם גדרי אמונת ההשגחה הפרטית, ועוד כהנה. תמיד מדבר גבוהה עם חבריו על הבנה מחודשת ביסודות הדת. אבל למעשה הוא נשאר אותו אדם, מידותיו תפילותיו מעשיו ורצונותיו שאיפותיו וכיסופיו נותרו כבעבר, כל אלו לא מושפעים מחידודי ההבנה שהוא שקוע בהם.

רבינו הקדוש מורה לנו: "צריכים לסלק כל החכמות ולעבוד את ה' בפשיטות בלי שום חכמות. לא מבעיא חכמות של שטות של סתם בני אדם, אלא אפילו חכמות גמורות, אפילו מי שיש לו מח גדול באמת, כשמגיע לאיזה עבודה, הוא צריך להשליך כל החכמות ולעסוק בעבודתו יתברך בפשיטות. כי צריך שיהיו מעשיו מרובים מחכמתו, ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה" (ליקוטי ח"ב, ה).

מוהרנ"ת מרחיב בביאור הדברים, שאין הכוונה שאין להתעמק ולהבין, אלא שבכל נקודת הבנה יש לחבר מיד את הלב ואת העשייה, ולבחון את עצמו האם הוא אכן משעבד את גופו ואת מעשיו ורצונותיו לפי הידיעה המחודשת שיש לו בגדולת ה'. אם הבנת והשגת מהו בהשגחתו יתברך ובטובו וברחמיו, עליך להשיב את הדברים אל הלב ולמידותיו ותאוותיו, ולתבוע מעצמך שלפי ידיעה זו שיש לך צריכים המעשים והפעולות והרצונות להראות אחרת, ולא לתת לידיעה שתישאר בגדר ידיעה מופשטת בלבד.

מוהרנ"ת מבאר בכך את המצוה האמורה בפרשתנו "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים", שהכוונה היא, שכשמסתופת ידיעה והשגה בה' צריך להשיב זאת אל הלב, ולתבוע מהלב ולדחוק בו מדוע אין מעשיו ורצונותיו עולים יפה כפי מה שהשיג בדעתו.

וכה הם דבריו המאירים: "עיקר השלימות הוא, שכל מה שנתרבה ונתוסף דעתו ומכיר ביותר בגדולת ה' יתברך, שיראה להמשיך הדעת אל הלב, בבחינת וידעת היום והשבות אל לבבך, שצריכים להמשיך הדעת אל הלב. היינו, כשזוכה לאיזה דעת, ימשיך הדעת אל הלב, ויסתכל היטב בעצמו אם מעשיו עולים יפה כפי חכמתו, ואם לבו שלם עם ה', שיתבטלו כל תאוות וחמדת הגוף ולא יהיה לו שום תאוה וחמדה כלל רק לה' יתברך, כי כך יפה לו כפי הדעת שזכה עכשיו להכיר בגדולתו יתברך. וישתדל עכשיו לעבוד את ה' במצוות מעשיות ועבודות קדושה, באופן שיהיו מעשיו מרובים מחכמתו, כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה" (ליקוטי הלכות, יום כיפור ג, ב).

השבה אל הלב אין פירושה רק כשמצליח כבר לקיים בפועל כראוי את מה שהיה ראוי לעשות לפי השגת דעתו, אלא לפחות שיצטער ויצעק אל ה' על מעשיו שאינם עולים יפה לפי השגתו, זוהי גם כן

קשה"י אנ"ש עובד"ה ה' המפלגים מתפללים שיתן להם ה' יתברך פרנסה, היו מתפללים בפרוש שייצילם ה' יתברך גם מעשירות, וכמו שכתוב: "ראש ועשר אל תתן לי הטריפני להם קחי" (משלי ל, ה) וכמוכא בספרים שנספחו העשר קשה יותר מנספחו העניות.

העורכים

משפיל גאים ומגביה שפלים!

כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקב למישור והרכסים לבקעה (הפטרה)

עיקר נחמתנו הוא בכח הצדיק האמת שעוסק לפנות לנו דרך להתקרב להשם יתברך, בכל המקומות שאנו נמצאים בו, ולגלות לנו שגם שם נמצא השם יתברך כי מלוא כל הארץ כבודו.

והצדיק עוסק לנשא כל גיא, ולהשפיל כל הר וגבעה. היינו, מצד אחד לנשא ולרומם את כל השפלים והנמוכים, לגלות להם כי ה' אתם עמם ואצלם. ומאידך, להראות לכל הגבוהים, שעדיין לא התחילו כלל... (וכמבואר כל זה בליקו"מ תניינא סימן ז).

וכך מפרש מהור"ת:

"קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסלה לאלקינו - זה בחינת מלוא כל הארץ כבודו, דהיינו שאין שום יאוש בעולם ולכולם יש תקוה, כי הכל יכולים להתקרב לה' יתברך אפילו מי שנתעה בעוונותיו למדבר שמם, כי קול קורא במדבר פנו דרך ה' וכו'.

"זהו כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו - זה בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה. 'כל גיא ינשא', זה בחינת תחתונים למעלה. 'לכל הר וגבעה ישפלו', זה בחינת עליונים למטה, שזה עקר בחינת הדעת כמו שמבואר שם.

"זהו והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה - שכל הדרכים העקובים והעקומים והמרוכסים והגבוכים מאד מאד שנתעה בהם מי שנתעה, כולם יתפשטו ויתפכו לדרכים ישרים, כי יגלה לכולם דעת אמתית כזה שיוכלו כולם לשוב אליו יתברך" (ליקוטי הלכות, נטילת ידים לסעודה, פג. עיי"ש עוד באריכות).

לסלול דרכים במדבר ששמה...

קול קורא במדבר פנו דרך ה' (הפטרה)

זוהי עבודת הצדיקים האמתיים, לפנות דרך ה' בתוך מדבר שממה; להאיר ולסלול דרכים נפלאים אין להתקרב אל ה', גם כשממצאים במצב רוחני של מדבר שממה, ולסלול מסילות בלבבם של הרחוקים מאד.

"בחינת קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסלה לאלקינו, שאפילו במדבר נחש שרף ועקרב וצמאון, גם שם שומעין קול הקורא פנו דרך ה' ליישר בערבה וחושך מסילה לאלקינו, בחינת מסלות בלבבם שמלמדים אותם שיהיה מסלות בלבבם להתקרב לה' יתברך מכל מקום שהוא, אפילו ממדבר ומתהומות הארץ" (ליקוטי הלכות, נזיקין ה).

וכך איתא בספר חיי מוהר"ן:

"שמעתי שפעם אחת היה איש אחד מאנשי שלומנו קובל לפניו מאד על חסרון פרנסתו, אמר לו רבינו ז"ל: איני יודע איך יש לכם לב כזה לבלבל אותי בהבלי עולם הזה?! הלא אני דומה כמי שהולך יומם וליילה במדבר, וחותר ומבקש לעשות ממדבר ישוב, כי בכל אחד מהם בלבו מדבר שממה מאין יושב, ואין שם מדור לשכינה ואני חותר ומבקש בכל עת לעשות איזה תיקון ומקום בלבבם להיות שם מדור לשכינה.

"הלא כמה יגיעות צריכין לעשות מאילן סרק עב, לעשות ממנו כלים יפים וראויים לתשמיש אדם. כמה יגיעות צריכין לזה עד שמסתתין אותו, ומנסרין אותו, ומתקנין אותו במעצב ובשאר כלים הצריכין לזה. כמו כן, ממש יגיעות כאלו צריך אני לייגע את עצמי עם כל אחד מהם לעשות עמו איזה תיקון. ואתם מבלבלין אותי בהבלים כאלה?!" (חיי מוהר"ן, רמ).

שאלה:

בימים אלו לומדים בע'מווד היומיל' (תורה ח' בליקוטי מוהר"ן תניינא) על אזהרתו הגדולה של רבינו שמזהיר ומצווה: "צריכין לחפש ולבקש מאד אחרי מנהיג אמתית להתקרב אליו", ובהמשך דבריו: אבל באמת צריכין לחפש ולבקש מאד מאד אחר מנהיג אמתית כזה, וצריך לבקש מאד מהשם יתברך, שיזכה להתקרב למנהיג אמתית, כדי שיזכה לאמונה אמתית בשלימות".

ונשאלת השאלה: מה שייך ענין זה אצלנו חסידי ברסלב? הרי ברור ופשוט לנו שהצדיק האמת והמנהיג האמתית עד ביאת המשיח הוא רבינו הקדוש בעצמו, ומה שייך אצלנו שנחפש ונבקש מאד אחר מנהיג אמתית להתקרב אליו?

תשובה:

טייערער ברודער!

אילו היה הענין רק לדעת מיהו הצדיק האמת - היה די בזה שאנחנו נקראים חסידי ברסלב, ומקורבים לקהילה וקבוצה שכל חבריה הם ברסלב'ר חסידים.

אבל מאחר שהענין האמתית של החיפוש, הוא למצוא את ה"רוח הקודש" של הצדיק / רוחו הקדושה ואורו הפנימי - לכן צריכים גם אנו, חסידי ברסלב, לחפש ולבקש עוד ועוד. ובמידה מסוימת, אלו שנחשבים חסידי ברסלב, צריכים לחפש הרבה יותר...

וכלשונו של מהור"ת שם:

"כי בודאי אין החיפוש והבקשה אחרי גוף הגשמי של הצדיק, כי אם אחרי רוח הקודש שלו שעל ידי זה עיקר בירור המדמה, שזה תיקונו, וזה צריכין לחפש ולבקש תמיד.

כי ממה נפשך: אם לא מצאו עדיין כלל, בוודאי הוא צריך לילך על ידיו ועל רגליו, לבקשו ולחפשו בכל כוחו, בכל העולם כולו מקצה ועד קצה, כל ימיו אשר הוא חי על פני האדמה. אולי יוכל למצוא חיי נפשו לנצח, על כל פנים יום אחד או שעה אחת לפני מותו.

ואם כבר נדמה לו שמצא את הצדיק האמת, בוודאי זה צריך לבקש ולחפש עוד יותר ויותר! כי יכול להיות שהוא יושב אצל הצדיק ועדיין אורו חשוך אצלו, ואינו מרגיש נעימות אמתית עצותיו הקדושים וכו', ומחמת זה הוא רחוק עדיין מתיקונו. וכמו שמבואר בתורה 'יהי הם מריקים' בסימן י"ז מזה, עיין שם. כי עיקר החיפוש הוא אחר הרוח הקודש של הצדיק כנ"ל, ולזה צריכין גיעה גדולה וחיפוש הרבה עד שימצא" (ליקוטי הלכות, שם).

"כי לפעמים יש שנחפש אצל אחד אור הצדיק, ואינו זוכה להבין ולראות אורו הגדול. ואף שהוא אצל הצדיק, אינו יכול לטעום ולהבין ולראות אורו הגדול של הצדיק, שעל ידו יוכל לבוא לתכלית הטוב. וכמו שמצינו גבי עפרון, שמקום מערת המכפלה, שהוא שער גן עדן, שדרך שם עולין כל הנשמות, ואורו גדול מאד, אף על פי כן אצלו היה מקום חושך ואפילה, ועל כן מכרו בשמחה רבה לאברהם, כמובא. וכמו כן כשנחפש אור הצדיק, שהוא מאיר בכל

לחפש את הצדיק!

העולמות, מכל שכן בעולם הזה, ואף על פי כן אצלו אינו מאיר כלל, אדרבא הוא חושך אצלו" (ליקוטי מוהר"ן, ז).

וגם אם נקרא האדם חסיד ברסלב שנים רבות, ואף נוסע מדי שנה לאומן - על אף שזוכה בזכות עצמו ונוראה שאין כדוגמתה, ואין לשער ולתאר מעלתו וזכייתו, אעפ"כ - אין זה אומר שזכה להתקרב באמת לרבינו.

כפי שכותב רבי שמשון ברסקי זצ"ל בלשונו החריפה והנוקבת: "כי באמת, אם אינם יודעים דעתו הקדושה, אפילו אם היו נקראים כמה שנים 'ברסלב'ר חסיד', וגם יסעו לאומן - אין שום ממש וכן בהתקרבות! כי עקר ההתקרבות אל הצדיק תלוי בהרגשת דעתו הקדושה" (בבורות שמשון, מכתב מח).

כך שכולנו - כל חסידי ברסלב - מהקטן שבקטנים עד הגדול שבגדולים, חייבים להתעורר לחפש את רוחו הקדושה של רבינו. וכל אחד כפי שיחפש ויבקש, כך יזכה!

ומעתה, גם אם כבר זכית למצוא את הרבי האמתית, וגם מצאת חברים טובים העוסקים יחד בתורתו ועצותיו של רבינו - עדיין אתה צריך לחפש ולבקש הרבה את אורו של רבינו.

וכלשונו מהור"ת: "אפילו מי שזוכה למצוא לעצמו רבי, או חבר אמתית שקיבל מצדיק אמת דברי אמת המועילים לנפשו באמת, אף על פי כן עדיין צריך לחפש הרבה בכל יום!" (ליקוטי הלכות, שלוחן ה).

שכן, גם אם מדובר באמת באחד שמעשיו מתוקנים כראוי ואין בו שום רבב, עדיין הוא צריך להמשיך ולחפש. "כי אפילו אם היו כבר מעשיו מתוקנים כראוי, צריך גם כן לחפש עוד ועוד, כי ידוע שאין האדם עומד, וכתוב לכל תכלה ראיית קץ רחבה מצותך מאד" (שם). וכמה שכבר השיג האדם מאורו של רבינו הקדוש, יש מה להשיג עוד ועוד עד א"ס. וכלפי אורו של רבינו בעצמו, אנו כמעט שווים עם אלו שאין יודעים ממנו כלל... וכמו שאמר רבינו בעצמו: "אזוי ווי די וואס קריגן אויף מיר ווייסן ניט פון מיר, און אזוי די וואס האלטין פון מיר ווייסן אויך ניט פון מיר = כמו שאלו החולקים עלי איני יודעים ממני, כך אלו שאוחזים ממני גם לא יודעים ממני"...

(אבניה ברזל, שיחות מרבינו ז"ל, י).

זהו אפילו אצל הגדולים מבין אנ"ש, שכבר זכו למה שזכו. "מכל שכן וכל שכן שרוב רוב מעשיהם אינם עולים יפה, בפרט בעתים הללו כאשר יודע כל אחד בנפשו, על כן צריכין תמיד לחפש ולבקש הרבה אחרי הצדיק האמת" (ליקוטי הלכות, שם).

יהי רצון שנזכור אזהרה זו לא פעם ולא פעמיים, אלא אלפים פעמים. למען נזכה לקיימה בכל יום ויום בכל לב ונפש. וכמו שכתב מהור"ת:

"צריכים להזהיר ולהזכיר אזהרה זאת אלפים פעמים! שיזכרו מאד בכל יום ויום לחפש ולבקש הרבה את הצדיק האמת שיוכל לתקנם באמת לנצח" (שם, ה).

פנינים מאירים והודושים מהזורים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע
מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמעט שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת ואתחנן

לאמר אותיות לא מר - התורה מממתקת הדינים

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר (דברים ג, כג). בא וראה שהפסוק רומז לנו עצה נפלאה להמתיק הדינים, כי בעת ההיא הכונה לזמן שיש בו הסתרת פנים, שהרי הוא ראשי תיבות ו'אנכי ה'סתר א'סתי' (הה' הראשונה היא ה' הידיעה ואינה נמנית בחשבון), ואז קיימת העצה לאמר, היינו ניתן לבטל ההסתרה באמצעות תורה שבעל פה הקרויה אמירה, כמו שמובא במדרש (פתיחת דאיכה רבתי ב). ולכן לאמר אותיות לא - מר, שבעוד שהסתרת פנים היא מרירות, הרי כשנמתקים הדינים נהפך המר למתוק, באמצעות תורה שבעל פה.

באר משה ואתחנן ג עמוד לד

ע"י ריבוי התחנונים זוכה למתנת חינוך

מפורש בחז"ל (תנחומא וירא א') אמר להן הקב"ה לישראל הונו זהירין בתפלה שאין מדה אחרת יפה הימנה והיא גדולה מכל הקרבנות וכו', ואפילו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות חסד עמו כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים אני עושה חסד עמו שכך כתיב בו (תהלים כה, פ) כל ארחות ה' חסד ואמת, הרי שעל אף שאינו כדאי להענות בתפלתו, כיון שמרבה בתחנונים, מעורר למעלה מדת חנון וזוכה למתנת חינוך.

באר משה ואתחנן ג עמוד לו לה

מנהגי שבת נחמו

ת"ב אות יד) מובא שהיה המנהג בשבת זו לנגן הקדיש שלאחר ישתבח ולפתוח ברכת יוצר אור בניגון של ימים נוראים, כדי לעורר את העם על הימים הנוראים.

בספרי הראשונים מגדולי אשכנז מובא שהיה המנהג להוסיף פיוטים מיוחדים בשבת זו בברכות קריאת שמע (מובא בספר המנהגים טירנא ובמהרי"ל). ובסידורים המצויים כיום איננה לפי שאין אנו נוהגים לאומרה, אבל אפשר למצוא את זה בסידור אוצר התפלות.

אפשר לראות את חשיבות הפיוטים מספור דלהלן; יש פיוט שנתקן לשבת זו בברכת אהבה רבה המתחיל 'שתי פעמים' ויש קטע שכתוב שם: 'דין נשמע תורת שמע בכל לשון להתמלל הלא נודעה בארבעה אשר פרשו זקנינו'. ובספר אספקלריה המאירה (נדפס בשנת תקלו - על הוזה"ק פר' ואתחנן דף קי. ומובא בכסא רחמים להחיד"א מס' סופרים פ"א) העיד שראה בכתב יד איש קדוש המקובל האלקי הגאון מוה"ר שמשון מאיסטרפאוליא ז"ל שכתב להגאון מוה"ר נטע אב"ד דק"ק אסטרא ז"ל על הקטע הנ"ל בזה הלשון: 'דבריו סתומים מאוד, הנה בשבועה ח"י עולמים ית' וית' כי בלילה הזה פ' וארא שעבר ראיתי להגאון הגדול מוה"ר נטע מקראקא בעל ספר מגלה עמוקות בחלומי בחזיון לילה ואמר לי שבפירוש החרוז הזה יש לו רזין עילאין, ומסיים שם, והענין פלא; ע"כ. והביא שם בשם המהר"ל מפרגא שבעל החלום הגיד לו פירוש האמיתי באופן אחר (ע"ע באמרי פנחס לשבת נחמו).

לשבת זה אנו קוראים 'שבת נחמו' על שם שקורים בו ההפטרה הראשונה משבעא דנחמתא 'נחמו נחמו עמי יאמר אלקים' (ש"ע ס"י תכח ס"ח ועי' ליק"מ תניינא פה). וכך כתב אחד מן הראשונים מגדולי אשכנז המהרי"ל (מנהגים אות כז): 'שבת נחמו הוא השבת הסמוך אחר תשעה באב וישמחו כל העם ויבטחו לנחמת ביאת הגואל'.

ובספר יוסף אומץ (שנת של - ס"ה תתצג) כתב; 'כמו שעשינו זכר לחורבן ולאבילות כן צריך לעשות לגואל ולמנחם כדי שלא יתייאשו מן הגאולה. ומפני זה קוראים לשבת שאחר תשעה באב שבת נחמו על שם ההפטרה מה שאין כן בשאר שבתות השנה, ומרבים בו בפיוט ובזמרה, וראוי להתענג בו יותר מבשאר שבתות השנה. וכן כתב בן שועיב (דרשות ר"י שועיב פר' ואתחנן תלמיד הרשב"א וזריט"ב א') שמצוה לעשותו כיום טוב'. ע"כ.

גם בריטב"א למסכת תענית (כז) מובא שנהגו לעשות סעודה בשבת שלאחר תשעה באב, אבל הוא כתב הטעם מפני שחל בשבוע זה ט"ו באב ואמרו חז"ל שלא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב.

בקהילות שונות היה המנהג לנגן בשבת זו כמה חלקים בתפילה בניגון של יום טוב כדי לקבל הנחמה בשירה ובזמרה. כך מובא בספר מגן אבות (עמו תפ) שכך היה המנהג במרוקו ובקהילות לונדון ואמסטרדם. ובמהרי"ל (שם) מובא שהיה אומר אמת ויציב בנוסח של יום טוב. ובמנהגי פרנקפורט (מנהגי

כיצד לבחור 'בתים מהודרים לתפילין' (א)

ג' סוגי בתים

א - בתים רגילים

לאחר שנשלמה צורת הבית כשמקפלים את התיתורא התחתונה ורוצים להצמידה לתיתורא העליונה קיים מעט פער בין התיתורא התחתונה לעליונה וקשה להצמידם, ולצורך זה מדביקים לתיתורא העליונה חתיכת עור הנקרא 'פיטר' ועל ידי כך הבית נסגר היטב. ומעיקר הדין אין חשש בהוספת ה'פיטר' כיו שהבית והתיתורא מעור אחד (עי' ביה"ל ס"מ ד"ה חריץ).

ב - מקשה

יש שמעדיפים 'תפילין מקשה' שבהם לא מוסיפים שום דבר בין התיתורא העליונה לתחתונה, רק לוקחים את שאריות העורות שבוטלות לצדדים, מקפלים לשונות העור ומדביקים אותם מתחת לתיתורא העליונה בדבק סינתטי שאינו משייר שום ממשות, דוחסים אותם ומצמידים אותם בתדוק רב, וכך יוצא שמתעבה התיתורא העליונה ללא שום תוספת בעור התפילין.

מבחינת הלכה אין בזה כל כך תוספת הידור, ויש יותר לתת תשומת לב על טיב העור וחוזקו, ועל צורת העבודה, ועל סוג הדבק שמדביקים (עי' בספר בירורים למעשה בענייני תפילין פ"ז קונטרס מלאכת הפתרת עמ' טל).

ג - בתים ללא קפלים

לאחרונה הומצאה שיטה חדשה שעל ידה מייצרים 'בתים בלי קפולים', גם הבית של ראש מייצרים כולה מעור אחד ללא קפולים וללא שום דבק (שיינפלד, סטריק, עטרת תפילין-חיפה). והעידו כמה גדולים שמי שידו משגת יש בזה שלימות של הידור, הן מחמת יופי הבתים, והן משום שכך כל התיתורא מרובעת בטבעה ללא קפולים, וגם אין לשונות מעור התיתורא בולטות לתוך המעברתא. גם בבתי אלו אין חשש שהפרשיות יצאו מחלל הבית כיון שהבית מגיע עד התיתורא התחתונה (קונטרס הטבלא מרובעת, עטרת הקודש גליון 13). אכן כאמור תוספת הידור זה אינו בא על חשבון טיב העור וחוזק הבתים (עי' בספר בירורים שם פט"ו).

שלב יצירת הבתים

לשמה ועבודת יד

במשך כל השלבים של יצירת הבית צריכים לומר 'לשם קדושת תפילין' וצריכים להקפיד על עבודת יד. גם בשעת שליפת הבתים מן העור (בולקעס), וגם בשעת הצמדת הבית עם הפרע"ס, וגם בשלבי הריבוע. ולפי שדורך כלל יצירת הבתים אינו נעשה רק על ידי אדם אחד, והרבה בתים מאכער"ס מעבירים מזה לזה, יש לברר האם אכן כולם יראים ושלמים שאפשר לסמוך עליהם שעשו מלאכתם לשמה.

ולפי שקיימים שיטות שונות אצל הבתים מאכער"ס, באיזה פרע"ס להשתמש, ואיך לעשות הריבוע, צריך המזמין לשים לב לברר האם אכן זהו 'דרגת עבודת יד' שרוצה להזמין.

זכה דורינו מה שלא היה בדורות שעברו שנתעלה מאוד רמת הכשרות וההידור ביצירת בתים לתפילין. אמנם דא עקא שלפעמים מרוב החומרות וההידורים אין יודעים מה לקרב ומה לרחק, ויתכן שמחמת הידור מסויים עלולים להפסיד מצד שני דבר שיש בזה חשש מעיקר הדין, ננסה לסכם את עיקרי הדברים בקצרה;

שלב העור

מין העור ועיבוד העור

עור הבתים צריך להיות מעיקר הדין ממין בהמה טהורה שעבר תהליך עיבוד 'לשם קדושת תפילין' על ידי שומרי תורה ומצות (ש"ע ס"י לב ס"ו). ולכן מי שבא לקנות תפילין אצל באתים מאכער"ר צריך לוודא בראשית דבר שאכן קנה את העורות ממקום שיש עליו השגחה.

טיב העור

בעבר היו מייצרים רוב התפילין מעורות של כבשים, ונקרא בפי הבתים מאכער"ס 'תפילין דקות', כי עורות אלו ניתן לכפוף בקלות ולייצר מהם בית בנקל. אמנם בבתי אלו מחמת דקותן היה מצוי בהם הרבה קלקולים, שהיו מתקממות מהר מאוד ואיבדו את צורת הריבוע. ולפני 1400 שנים עם השתכללות הטכנולוגיה הומצא בירושלים על ידי רבי נתנאל סופר תפילינסקי ז"ל כלים שאיפשר לעבד בהם עורות גסות לתפילין, ושיכלל עם זה שיטה חדשה לייצר תפילין מעור בהמה גסה מאזור הראש והצוואר של הבהמה שהם חזקים וטובים ונשמרים לאורך זמן. ומאז ועד עתה רוב רובם של בתים הם 'תפילין גסות'.

כמוכן שהטיב של הבית אינו רק מחמת היותו מבמה גסה, וראוי לקנות אצל 'בתים מאכער' מומחה שיוודע לבחור עור טוב ושעבר תהליך ייבוש כראוי, שאם העור דק או לא התייבש כראוי עלול הבית להתקלקל בקלות (ראיתי שעדיין קיים בשוק בתים דקים מאוד העשויים מ'קלף' שרמת הכשרות שלהם מפוקפק מאוד).

עור אחד

תפילין של ראש הם ארבע בתים שעשויים מעור אחד (שם ס"ה) כפי שפירש רש"י במנחות (לד: ד"ה ב') 'לוקחים חתיכת עור ומניחים אותו בדפוס שיש בו כמין ד' אצבעות ומניחים אותו לייבש על הדפוס ונוטלים את הדפוס ונעשים בתים מאליהם'. ע"כ. ונחלקו הפוסקים האם כשולקחים כמה עורות ומחברים אותם ביד עם דבק גם נחשב לעור אחד וכשר או לא, וכתב המשנה ברורה (ביה"ל ד"ה מעור) שהעושה כן יש לו על מי לסמוך אבל לכתחילה טוב להחמיר לעשות מעור אחד ממש. בנוסף לזה נחלקו הפוסקים אם גם התיתורא (מושב הבית) צריך להיות מעור אחד עם הבית (קצצה), ופסק המשנה ברורה (ס"ק רא) שאם באפשרי טוב להדר גם בזה.

למעשה כיום כל התפילין הגסות עשויים מעור אחד כולל הבית והתיתורא, אבל בתוך זה יש ג' סוגים של בתים;

זהירות מנקבים וסדקים

במשך כל העבודה עלול להיווצר נקבים וסדקים בבית, על ידי שליפת הבתים מן העור, על ידי לחץ הפרע"ס, או על ידי חיתוך הריבוע, ולא ניתן לבדוק את זה לאחר הצביעה. וצריכים השגחה מבתיים מאכער"ר ירא שמים שישים עין פקיה על זה במשך כל העבודה, שאם יש סדק או נקב גדול בבית כשיעור שמים עוברים דרכו פסול (ש"ע ס"י לג ס"א קסת ס"י כד).

פרודות

בעבר כשהיו עושים 'תפילין דקות' היה קשה לייצר בית של ראש מרובע ללא דבק בין הבתים, ונפלה מחלוקת גדולה בין האחרונים האם מותר להדביק הד' בתים זה לזה: החיי אדם (כלל יד ס"ד) חשש שבאופן זה נחשב לבית אחד ופסול, ואילו החתם סופר (או"ח ס"ה) כתב שזה כשר. וכתב המשנה ברורה (ביה"ל ס"מ ד"ה חריץ) 'כל ירא שמים יזהר לכתחילה לעשות הבתים נפרדים'.

אמנם בזמנינו שעושים 'תפילין גסות' אכשרו דראועלפרובנגאלו שמייצרים עדיין עם דבק פותחים את זה אחר כך, ויש שמים לכתחילה רק מעט דבק בשלש התחתון. אבל קיים הרבה יצרנים הבקאים לעשות 'בתים פרודות' ללא דבק כלל ואין חשש שיתקלקל הריבוע, ופשוט שיש להדר אחר בתים פרודות כאלו. קיים הידור נוסף שנקרא כיום 'בתים מכוונות' והוא, שכשהבתים מאכער"ר מכניס את הבית

של ראש בפרע"ס כדי להצמיד את הד' בתים זה לזה, מכניס מין חוט של ברזל למטה בין כל בית ובית כדי שישאר חור בין הבתים. וזה מאפשר אחר כך בשעת סגירת הבתים לקיים את פסק השולחן ערוך (שם סעי' יא) ומשני"ב ס"ק ריז) 'שיש להעביר חוט בין כל בית ובית', שהסוגר את הבית מכניס בתוך חור זה את חוט התפירה. וכן כתב רבי נתנאל סופר לסוגר הבתים שיש להעביר את חוט התפירה בין בית לבית ממעל לתיתורא (הלי"ש תפלה עמו"נב). ואילו בתפילין שאינם מכוונות יש מנהגים אחרים כיצד להעביר את החוט.

השי"ן בחק ירכות

הלכה למשה מסיני לסמן שי"ן בתפילין של ראש (ש"ע שם סמ"א). ולפי שיש פוסקים שמצריכים לכתוב השי"ן על הבית ככל דיני כתיבת סת"ם, ופוסלים אם נעשה על ידי חק תוכות', על כן אי אפשר לשיטתם לעשות השי"ן בעזרת דפוס (עי' משני"ב שם ס"ק קצג). ולצורך זה הומצאו כמה שיטות איך להוציא השי"ן מתוך העור באמצעות מברג כזה המיוחד לכך. וצריכים לזה מומחיות רבה כדי שלא לגרום נקב ושיהא על צורת האות על ידי 'חק ירכות' (עי' בירורים למעשה פ"ט תפילין למעשה פ"ב באריכות).

לגבי צורת השי"ן רוב העולם נוהגים כיום לעשות בכתב אשורית עם תגים, וכל אחד יברר המנהג אצל אבותיו.

ר' אברהם יצחק מאומאן

ר' אברהם יצחק היה מתלמידי מוהרנ"ת, עני ואביון גדול, ודר בעיר אומאן.

"וירדוף איש עני"

בשנת תקצ"ה בעת תוקף המחלוקת, השתדלו המתנגדים לצער ולהעיק את אנ"ש על כל צעד ושעל, ולכן השתדלו אצל הממונה מצד הממשלה, שיעמיד בביתו של ר' אברהם יצחק איש צבא, ור' אברהם יצחק היה מוטל עליו לספק מזונותיו. אמנם, הנגידים באומאן שהייתה ידם עם אנ"ש באו לעזרתו, ובהשתדלותם סולק איש הצבא מביתו.

וכנזכר סיפור זה בעלים לתרופה, ז"ל: "א' שמיני תקצ"ה ברסלב ... וגם קראו [הנגידים ר' אברהם ווינבערג ור' משה פישל מאומאן] הדיפטיאט, היינו זה הממונה להמעמיד החיל אצל בעלי בתים להאכילם וכיוצא, וגער עליו להוציא הסאלדאט שהעמיד אצל ר' אברהם יצחק מאנ"ש להכעיס, ורצו להוסיף עוד יותר, והיה לנו צער גדול מזה כי הוא אביון גדול, וגער בהם הנגיד הנ"ל, עד שהוכרחו בעל כרחם לסלק הסאלדאט מביתו, ב"ה אשר עזרנו עד כה" (סי' ק"פ)

תחת רדיפות המתנגדים

ובעת המחלוקת הגדולה, נזכר [לכאורה] שמו בראשי תיבות, במכתבו של מוהרנ"ת, שמספר שיגרש מביתו כמה מאנ"ש ששאו לבקרו, לכל יזיקו להם המתנגדים. וזה לשונו:

"א' בהעלותך תקצ"ז נעמרוב ... אהובי בני ואחי וחבירי, מן הסתם שמעתם קצת מגודל הרעש עלינו שנתהוה פה אחר נסיעתכם, והוכרחתי תיכף לגרש מביתי את שני אנשים שהיו בביתי ר' נחמן מברסלב [אחד מאנ"ש] ורא"י [כנראה שהוא ר"ת ר' אברהם יצחק מאומאן]. וגם עתה חלילה שיבוא אדם לביתי על ש"ק, כי אם בימי החול, כי מתפארים שימסרו ח"ו. השי"ת ירחם ויתקן הכל מהרה, וקויתי לה' שהכל יתהפך לטובה בקרוב" (סי' רמ"ב).

ר' אברהם מאומאן

ר' אברהם היה מנגידי עיר אומאן, שבא לעזר למוהרנ"ת בעת המחלוקת הגדולה, ומוהרנ"ת ז"ל היה רגיל להתאכסן אצלו כמה פעמים כשהיה בעיר אומן, כמ"ש בימי מוהרנ"ת ח"ב (סי' כ"א-כ"ב-כ"ד).

עוזר דלים

בעת המחלוקת בשנת תקצ"ה, בתחילת ימי הקיץ, נסע אחד מראשי החולקים לעיר אומאן, ובדרך נסיעתו עבר את הקלויז - "ביהמ"ד דחסידים ברסלב" - ושנבה בשנת תקצ"ד על ידי מוהרנ"ת ז"ל, וענה ואמר להחסידים שהיו מקיפים אותו: "ביון גדול לפניכם שיש פה ברסלב קלויז". ובה עודדם להחריב ולהזיק את הבנין הקדוש הזה רח"ל.

אמנם היה דר שם באומן הגביר הנ"ל ר' אברהם שהיה מאנשי השם שבעיר, ומרוב הכבוד שרכשו לו הקיר"ה היו לו מאנדאל"ן (מדליחה) מארבע אותות מהקיר"ה דרוסיה, והוא לא היה יכול לסבול ולראות העינויים של אנשים כשרים חסידי ברסלב על לא חמס בכפיהם, ולכן ערך מכתב להרב הנ"ל שלא יסע מעתה בשום אופן עוד הפעם לעיר אומאן.

גם הטיל ר' אברהם אימה על המתנגדים באומאן, והזהירם שלא יהיו לעשות שום רעה לאנ"ש חסידי ברסלב, לא למוהרנ"ת ולא לחסידיו, ולכן ישבו שם אנ"ש קצת לבטח (ימי התלאות סי' יט, וע"ע על"ת מכתב ק"פ).

מאוצר מתנת חנם חניני

ותחנונים, אך במר לבו הכואב מצער בני ישראל קהל עדתו לנוכח גזירת הגירוש הקשה התלויה ועומדת לבוא עליהם ח"ו, היה נוסח דיבורו בלשון תקיפה מעט לאביו שבשמים, ודרש ממנו יתברך שימסיר גשמי ברכה על הארץ, כי בלא זה יהיה רע ומר גורלם.

והנה, הגם שלמרבית הפלא נענה מיד, והישועה לא איחרה לבוא ותיכף ירדו גשמים לשמחת הכל ושמ' ה' נתקדש בעולם, אבל כשירד המהר"י מהבימה נוכח כי רואה הוא רק בעין אחת, ואילו עינו השנייה נסמאה לו. הוא עשה מיד חשבון נפשו על מה באה לו הרעה וחשכה עינו, ותלה זאת בגלל נוסח דיבורו התקיף להקב"ה.

רש"י בתחילת הפרשה כתב: "ואתחנן - אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם, אף על פי שיש להם לצדיקים תלולת במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם".

וכדברים הללו כתוב בליקוטי מוהר"ן (סי' קצ"ז): 'אסור לאדם לעמוד עצמו על שום דבר, היינו שאסור להתעקש בתפילתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דווקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לוקח דבר בחזקה, בגזילה. רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן הש"י יתן ואם לאו לאו. היינו שכל מה שהוא מבקש, הן פרנסה או בנים או שאר צרכים, אסור להתעקש ולעמוד עצמו בתפילתו, שדווקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפילתו, רק תפילת רחמים ותחנונים'.

והגם שכתב רביז"ל במקום אחר (סי' קכ"ד): 'כשמדבר לפני הקדוש ברוך הוא ומפרש שיחתו בטענות ובקשות, רוצה לנצח את הקדוש ברוך הוא כביכול, והשם יתברך יש לו תענוג מזה, על כן שולח לו דיבורים שיוכל לנצח אותו כביכול, כדי לקבל התענוג, כי בלא זה בוודאי לא היה אפשר לבשר ודם לנצח את הקדוש ברוך הוא, אך השם יתברך עצמו שולח ומזמין לו דיבורים וטענות לנצח אותו'.

אך פשיטא שאין מאמרים אלו סותרים זה את זה, כי הכלל הוא ש'טענה' מותרת, אבל 'תביעה' אסורה. כלומר, אין שום פגם בכך שאדם מבטא את שיחתו באמתלאות וטענות, ואדרבה זה גורם תענוג למעלה, אך כל זה רק במי שעומד בהכנעה לפני הקב"ה ומבקש מאוצר מתנת חנם, מה שאין כן כשהוא תובע בחזקה כאילו הקב"ה חייב ומוכרח למלא מבוקשו הרי זו תפילה פסולה, כי הקב"ה אינו חייב לאף אחד כלום, וכל מה שאנו מקבלים אינם כי אם מתנות חסד.

ואולי זה סוד דברי חז"ל (ברכות י'): "אל יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל אלא במקום נמוך ויתפלל", כי בשעה שהאדם הוא שפל בעיני עצמו, הוא יודע היטב שאין מגיע לו כלום, אלא רק ביד וברצון השי"ת לתת לו ולעזרו, אז תפילתו תפילה כראוי. ואז מבקש ומתחנן מברואו על נפשו שישפיע עליו מתנת חנם גם אם אינו ראוי ואין מגיע לו. תפילה כזו יקרה מאד בעיני המקום, ועל ידה יכול האדם להמשיך ישועות נפלאות, כי גם בשעה שיזכה לישועה, ידע כי מהשי"ת היא, ויודה ויהלל וישבח את בוראו - אדם כזה ראוי לישועה.

מדינת פורטוגל הייתה מדינה שפתחה את שעריה בפני רבבות אלפי ישראל, אנשים נשים וטף, אשר הוגלו ממדינתם בעירום ובחוסר כל. וזאת לאחר שניאות מלך פורטוגל לתת להם רשות להניח כף רגלם בתחום מלכותו, ולהתגורר במדינתו. ובתנאי קודם למעשה, שבכל עת שתהיה עצירת גשמים יתפללו לירידת הגשם, ואם אכן תתקבל תפילתם תינתן להם הרשות להמשיך ולחיות במדינה, והיה אם יתפללו ולא ייענו ולא ירדו גשמים, יגרשם מארצו.

באמונה ובבטחון בהשי"ת, קיבלו היהודים את התנאי על עצמם.

ויהי היום ואת אשר יגורו בא; בשנה אחת היתה עצירת גשמים ובצורת נוראה, השמים היו כברזל ושום טיפת מים לא ירדה להרוות את הארץ ולהצמיחה. שלח איפוא המלך לומר למהר"י אבוהב, שהיה רבה של הקהילה היהודית, שיזכור את אשר קיבלו על עצמם, ואם לא ירדו גשמים עד יום פלוני, יגרש את כל ישראל מארצו ללא טענות ומענות, כפי שהם עצמם התחייבו.

עם ישראל שאין כוחם אלא בפה, נטלו את אומנות אבותיהם בידיהם, קיימו עצרות תפילה ברביעי עם, והתפללו לה' על הגשמים, אבל למגינת הלב לא נענו. פעם ופעמיים ושלוש ערכו ימי תפילה ותענית, אבל עדיין הישועה בוששת לבוא.

כינס איפוא מהר"י אבוהב את כל בני ישראל לעצרת תפילה גדולה בבית הכנסת. לאחר התפילה הקורעת שוקים עלה לבימה, והחל לשפוך את שיחו לפני השי"ת. אמנם הדיבור והבקשה כלפי מעלה צריכים להיות מתוך בקשת רחמים

המזרח החדש
שני קהילות חסידי בריסק
ירושלים
ביתא הרב"ר ר' יעקב מאיר שניטמן שליט"א

נגיל ונשיש בזאת התורה

מתוך שטחה וזוהו תנו לחזון בזה את בחווי החסידים החבורתנו הני' לשיש שטוש תלקת הפרסים על אפי' שעת ליסוד, שנלמדו בדיבורים ביומי דפניא. ביון הוא שישלנו שברם.

במעמד

"הוקרה וחלוקת המילגות"

שתקיים א"ה
בליל המועי - מוצאי המשה עשר באב
בשעה 10:00

בבית סדרשינו "אוהל הדסה" בית שמש
בהשתתפות ראשי החבורות שליט"א
וזאת המעמד לטוב ולענוג ללומדי תורה

ובסאן תנא הקריאה לכל בני החבורות הרבו בתפילה ובדיבורים וכיסופים שנוכל לקיים עוז וידידות ולנסוע אליו לסי' ר"ה וקדו, ובפשיטת על גושטיקה וקדו' של החבורות שנוכל לקיים את תשיעה ככלל שנה ושנה בנוזאת הוא מקדושה ובעתה

בברכת התורה
תהלת החבורות

גב. הסעה ט"ו-ט"ז לשבועת מדר' עזרא שנת החסאק מדר' בעת שישו לוי בייחוד אוי אמהם שנתה 945 ביון בחווי ושימיטי וקדו' יסע לאחר תפילה משייב לקיים עטת החבורות וישמש שטע נסע נלמס.
נמר הדרשנים ותשלום לטענה לדיבורים מאחר והכנס עדי ליל שישו שישו ראה כ"ג אב

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר אליעזר פפתים הי"ו לרגל הויכס בני יחזקאל יהודה נ"ו לעול תורה ומצוות</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר זאב פראנק הי"ו ולחונת הרה"ח ר' מנחם ענרם אשין שליט"א לרגל הולדת הבת הנבונה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' אלימלך ראטנבערג שליט"א לרגל איוסו בנו רבמ"ח משה צבי נ"ו עב"ג בת</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' יעקב מאיר שניטמן שליט"א להר"ח ר' יוסף סלומשטיק שליט"א להר"ח שמשון סלומשטיק הי"ו לרגל הולדת הבן הנבון</p>
--	--	--	---